

ספרי' - אוצר החסידים - ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

דבר מלכות

בהעלותך - א

שיחות קודש

מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מלך המשיח מנחם מענדל שליט"א

שני אורסא הן

מליובאוויטש

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ששים וחמש לבריאה
הי' תהא שנת סגולות המשיח
שנת הק"ד לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

משיחות ש"פ בהעלותך, י"ט סיון ה'תנש"א

– תרגום מאידית –

אודות חטא מרימ, ולאחרי זה (אבל
בפרשה שלאחרי זו¹) אודות חטא
המרגלים וכו'!

והחידוש בזה נראה גם בכך – שלכל
הספרים יש שם, שנלקח מהתיבה
הראשונה (או התיבות הראשונות) של
הספר: בראשית (התיבה הראשונה
שבספר), שמות (התיבה השנייה), ויקרא
(התיבה הראשונה), במדבר (מהפסוק
הראשון בספר), דברים (התיבה השנייה),
וגם הספר השני בספר במדבר נקרא בשם
„ויהי בנסוע הארון“; משא"כ הספר
השלישי (בספר במדבר) – לא מצאנו
שיקרא בשם (ספר „ויהי העם
כמתאוננים“ וכו"ב).

ועוד ואדרבה: התיבות הראשונות
דספר זה מדברות אודות ענין בלתי רצוי.
ועד שכל תיבה בפני עצמה מורה על ענין
לא טוב; „ויהי“ – „כל מקום שנאמר ויהי
אינו אלא לשון צער“², „הענס“ – „אין
העם אלא רשעים“³, „כמתאוננים“ –
בפשטות ענין לא טוב (וכן בהמשך
הכתוב: „כמתאוננים) רע באוני ה"'),

ולהעיר – זהו היפך הוראת התורה⁴
„חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך
על הטובה“.

(ב) בכלל הרי נחלקת התורה לחמשה
חומשי תורה, חמשה ספרים. מהו החילוק

א. בפרשת בהעלותך ישנו חידוש
לגבי כל שאר פרשיות התורה:

איתא בגמרא⁵, שפרשת „ויהי בנסוע
הארון“ (בפ' בהעלותך⁶) „ספר חשוב הוא
בפני עצמו“, ועפ"ז נמצא (כהדרשה
המובאת שם בגמרא עה"פ⁷, חצבה
עמודי שבעה⁸) שישנם „שבעה ספרי
תורה“⁹, כיון ש„פרשה זו (ויהי בנסוע
הארון) ספר לעצמו, נמצא שלמעלה ספר
לעצמו ושלמטה ספר לעצמו . . . נמצא
ספר וידבר (במדבר) נחלק לג' ספרים“¹⁰,
במילא ישנם „שבעה ספרי תורה“
(ארבעת הספרים – בראשית שמות
ויקרא דברים, וספר במדבר שנחלק לג'
ספרים). עפ"ז – החידוש בפ' בהעלותך
הוא, שפרשה זו כוללת בתוכה „ג'
ספרים“ (חלק הפרשה שלפני פ' ויהי
בנסוע הארון, פ' ויהי בנסוע הארון,
וחלק הפרשה שלאחרי זה).

ובזה ישנם כמה ענינים שצריך להבין:
(א) דבר תמוה: על פי החלוקה
ד„שבעה ספרי תורה“, נמצא שהספר
הששי (הספר השלישי בספר במדבר,
לאחרי פ' ויהי בנסוע הארון) מתחיל
ב„ויהי העם כמתאוננים“ – ענין בלתי
רצוי שהביא לתוצאות שליליות („ותבער
בם אש גו"ב“), ואח"כ – בהמשך הענין

(1) שבת קטז, ריש ע"א. וראה גם מס' סופרים
רפ"ו. ספרי פרשתנו עה"פ. ב"ר פס"ד, ח. ויק"ר
פ"א, ג. פרש"י משלי ט, א.

(2) י, לה-לו.

(3) משלי שם.

(4) ראה גם זה"ג רנד, א: ואינון חמשה חומשי
תורה ואי תימא שית אינון אלא שבע אינון.

(5) פרש"י שבת שם. וראה גם ב"ר ויק"ר שם.

(6) פרשתנו יא, א.

(7) שם יב, א ואילך.

(8) ר"פ שלח יג, א ואילך.

(9) מגילה י, ב. – וגם לפי מסקנת הגמ' שם,
מובן לכאורה ש„ויהי“ הנאמר בנדו"ד הוא לשון
צער.

(10) ספרי ופרש"י עה"פ.

(11) משנה ברכות נד, א.

ושכנתי בתוכם", „בתוך כל אחד ואחד מישראל"¹⁸, ובפרט הדלקת המנורה („בהעלותך את הנרות") במשכן, המבטאת את התוכן הכללי של עבודת היהודי לעבוד את ה' (כדלקמן).

ובהקדמה: אע"פ שבבהעלותך - כבכל עניני התורה - ישנם ריבוי פירושים (ששים ריבוא פירושים¹⁹ ע"ד הפשט, הרמז, הדרוש והסוד²⁰), הרי לכל לראש ישנו הפירוש הפשוט ע"ד הפשט (אין מקרא יוצא מידי פשוטו²¹), השייך לכאור"א מישראל ולכלל ישראל, האנשים הנשים והטף.

ולהעיר - זהו ענינו של פירוש רש"י - „אנני²² לא באתי אלא לפשוטו של מקרא"²³, המובן אפילו לבן חמש (כיון שהוא שייך ולומד) למקרא.

ומזה מובן, שאת (התורה מלשון) הוראה מ„בהעלותך את הנרות" לכאור"א מישראל צריכים (לכל לראש) ללמוד מהפירוש הפשוט בפרש"י על הפסוק,

והחידוש דשבעה ספרי התורה.

(ג) כיון שהחלוקה דספר במדבר לג' ספרים - שכתוצאה ממנה מתחלקת כל התורה לז' ספרים - היא בפ' בהעלותך דוקא, צריך לומר שיש ביניהם שייכות (תוכנית).

בפשטות השייכות ביניהם מובנת מכך שהמנורה - „בהעלותך את הנרות"¹² - קשורה עם ענין התורה (תורה אור¹³); וכשם ש„בהעלותך את הנרות" מורכב מ„שבעת הנרות"¹², כך גם התורה נחלקת ל„שבעה ספרי תורה"¹⁴ (כנגד השבעה נרות¹⁵). מהי השייכות בתוכן הענינים, וכיצד זה מתאים עם החלוקה דחמשה חומשי תורה.

ב. ויובן זה ע"פ הביאור בתוכן וההוראה מ„בהעלותך את הנרות" בכלל.

כידוע, כל עניני התורה (תורה מלשון הוראה¹⁶) הם הוראה ליהודי בעבודתו. ובפרט הענינים הקשורים עם העבודה במשכן - המשתקפים בעבודת כאור"א מישראל, כמ"ש¹⁷ „ועשו לי מקדש

(12) ריש פרשתנו (ח, ב).

(13) משלי ו, כג.

(14) וכשם שכל שבעת הנרות הם חלק ממנורה אחת, „מקשה זהב עד ירכה עד פרחה מקשה היא" (פרשתנו שם, ד), כמו"כ כל חלקי התורה זו ספרי (תורה) הם „מפי הגבורה והכל תורת ה' תמימה טהורה וקדושה אמת כו", „ואין הפרש בין . . . ותמנע היתה פילגש וישלח לו, (יב) ובין אנכי ה' אלקיך (יתרו כ, ב. ואתחנן ה, ו) כו" (פיה"מ להרמב"ם סנהדרין פ' חלק יסוד הח'. וראה סנהדרין צט, ב).

(15) ראה ד"ה בהעלותך - באוה"ת פרשתנו (ע' שבכ). תרל"ד (ע' רלו). תרע"ה (ע' שמג). וראה גם אוה"ת לך תרפג, א. חנוכה תתקלא, א. (16) ראה רד"ק לתהלים ט, ת. ס' השרשים שלו ערך ירה. גור"א ר"פ בראשית (בשם הרד"ק). וראה זח"ג נג, ב.

(17) תרומה כה, ת.

(18) ראה ר"ח שער האהבה פ"ו קרוב לתחלתו (ד"ה ושני פסוקים - סט, ב). אלשיך עה"פ קרוב לסופו (ד"ה עוד יתכן). של"ה סט, א. רא, א. שכה, ב. שכו, ב. לקו"ת פרשתנו לד, ד. ועוד.

(19) שער הגלגולים הקדמה יו. שער רוה"ק (קה, ב). לקוטי מהר"ו שבסוף שער מרו"ל (פו, ב).

(20) וע"פ המבואר בכתהאריו"ל שם שששים ריבוא פירושי התורה הם כנגד הששים ריבוא נשמות ישראל, יש לומר, שכל אחד מהששים ריבוא פירושים כולל ששים ריבוא פירושים פרטיים, כמו שהוא בנשמות ישראל, שכל א' מהששים ריבוא נשמות כוללת ששים ריבוא ניצוצות (תניא פל"ו - מה, א).

(21) שבת סג, א. ושי"נ.

(22) פרש"י בראשית ג, ת, ג, כד. ועוד.

(23) ובפרט ע"פ דיוק לשון רש"י „לא . . . אלא" - דלשון זה מורה שהוא ענין לעיכובא (ראה תוד"ה מתנ"י - מנחות פג, סע"ב).

שהעולם נעשה - בלשון הידוע³¹ - דירה לו יתברך בתחתונים, "מנורה מאירה" שדולקת ומאירה באור אלוקי.

והאופן בו צריך לבצע עבודה זו - הוא, כפי שרש"י מפרש: "צריך להדליק עד שתהא שלהבת עולה מאל"י": אע"פ שהדלקת והעלאת הנרות באה ע"י היהודי המדליק את הנרות, הרי תוכן המצוה הוא שהנר יודלק באופן שאח"כ יאיר מעצמו, שלהבת האש עולה "מאל"י", ואינה צריכה לפעולה וסיוע של מדליק הנרות.

וכן הוא גם בעבודת השם: אע"פ שהקב"ה נותן כחות ליהודי לעשות עבודתו ("הקב"ה עוזרו"³²) ב"נר מצוה ותורה אור" [נוסף על כך שהוא עשה ו"הדליק" את ה"נר ה' נשמת אדם", והורידה למטה], וכמו"כ מקבל יהודי כחות מאהרן הכהן (רועה ישראל) שמדליק את "נר ה'" למטה, וגם כחות מהוריו ומחנכיו, ומאנשים אחרים סביבו (ובלשון הכתוב³³ - "איש את רעהו יעזור ולאחיו יאמר חזק") - אע"פ כ, שלימות ואמיתית העבודה היא בכך, ש(לאחרי שהוא "מודלק" ע"י אחרים) הוא נעשה "שלהבת עולה מאל"י", ז.א. שה"נר מצוה ותורה אור" חודר בו כל כך, עד שזה מאיר ממנו - מציאותו (כנשמה בגוף) - עצמו ("מאל"י"), כך שאינו צריך לפעולת המשפיע ("מדליק הנר"), בהיותו "שלהבת עולה מאל"י".

ד. ובפרטיות ל"שון רש"י - "שלהבת עולה מאל"י":

31 ראה תנחומא נשא טו. שם בחוקותי ג. במדב"ר פ"ג, ו. תניא רפ"ו.
32 סוכה נב, ב. קידושין ל, ב. וראה תניא פ"ג (יח, א).
33 ישע"י מא, ו.

שמוכן לכאו"א מישראל, ובמילא מובן שגם ההוראה מזה שייכת לכאו"א מישראל, האנשים הנשים והטף, גם בתחלת עבודתו (עוד קודם שמגיע לדרגות הנעלות יותר בלימודו ובעבודתו).

ג. על "בהעלותך" מפרש רש"י: "על שם שהלהב עולה כתוב בהדלקתן ל"שון עלי", שצריך להדליק עד שתהא²⁴ שלהבת עולה מאל"י".

ביאור ההוראה שבוה:

"בהעלותך את הנרות" בכלל מבטא את כללות העבודה של יהודי לשמש את קונו²⁵: העבודה²⁶ ד"הדלקת" ה"נר ה' נשמת אדם"²⁷ בהאור ד"נר מצוה ותורה אור"¹³, וע"ז תאיר באורה, ותאיר את כל מציאותו, גופו וחלקו בעולם - "כל מעשיך יהיו לשם שמים" ו"בכל דרכיך דעהו"²⁸, ותאיר גם את האנשים סביבו, עד - הארת כל העולם כולו (ממנה אורה יוצאה לכל העולם²⁹) - עם "נר מצוה ותורה אור", וכזה אור שמקשר - מצוה מלשון צוותא וחיבור³⁰ - את העולם הגשמי עם הקב"ה (כביכול), באופן

24 שבת כא, סע"א (נעתק לקמן הערה 39).
רמב"ם הל' תמידין ומוספין פ"ג הט"ו.
25 ע"פ ל' חז"ל - משנה וברייתא סוף קידושין.
26 תבא להלן, ראה לקו"ת ריש פרשתנו (כט, ג ואילך). ובכ"מ. וראה גם שיחת ש"פ בהעלותך תשמ"ח (סה"ש ח"ב ע' 482). תשמ"ט (סה"ש ח"ב ע' 523 ואילך). תשנ"ב (סה"ש ח"ב ע' 504-5).
27 משלי כ, כו.
28 אבות פ"ב מ"ב (שלומדים בשבת זה). משלי ג, ו. וראה רמב"ם הל' דעות ספ"ג. טוש"ע או"ח סרל"א. שו"ע אדה"ז שם סקני"ו ס"ב.
29 ראה ירושלמי ברכות פ"ד ה"ה. רש"י כת"י מנחות פ, ב (ד"ה ואטומים).
30 לקו"ת בחוקותי מה, ג. ובכ"מ - נסמנו בסה"מ מלוקט ח"ג ע' עב הערה 55.

וה, שלהבת עולה" - „מאלי": זה נעשה הטבע והמציאות שלו שמאיר מעצמו.

ולזה צריכים להיות כל התנאים בכדי שהנר יהי כלי מוכשר להיות נר דולק מאליו, עיי' שיש לו פתילה ושמן שמוכן („בטל") לקבל את האור [כמבואר בפרטיות במשנה ובגמרא בפרק והסוגיא ד„במה מדליקין ובמה אין מדליקין"³⁹], ועד"ז בעבודת השם - הכשרת וביטול האדם שיוכל לקבל ולהכיל את האור ד„נר מצוה ותורה אור", באופן שהוא נעשה „שלהבת . . מאלי" בוערת, ובאופן של עלי"⁴⁰.

ה. ועבודה זו - באופן ד„שלהבת עולה מאלי" - צריכה להיות הן בנוגע לעצמו, הן בנוגע לעבודה עם אחרים, והן בנוגע לעבודה בעולם (כדלקמן ס"ה).

בנוגע לעבודת עצמו:

הגם שעבודת היהודי ב„נר מצוה ותורה אור" מתחילה ובאה בכחו של הקב"ה ושל הוריו - ב' השותפים בהולדתו (ומתנכיו) - ה"ו צריך לחדור בו לגמרי, שנעשה „שלהבת עולה מאלי".

וכפי שהוא ב„תורה אור": לאחרי שבתחלת לימוד התורה מקבל יהודי

„שלהבת": לפני שהנר נדלק ישנו נר, כלי, שמן ופתילה³⁴, אבל אין זה מאיר. עבודתו של יהודי היא שהוא מדליק את הנר, באופן שנעשה שלהבת, נר מאיר, שזוהר ומאיר את הסביבה. ולא רק נר קטן, אלא שלהבת.

„עולה": עבודתו להאיר כ„שלהבת" ב„נר מצוה ותורה אור" צריכה להיות באופן שאין הוא נשאר לעמוד במקומו, אלא הארתו היא מתוך תנועה מתמדת של הליכה ועלי" („מעלין בקודש"³⁵): נוסף על כך שישנה אצלו המעלה של הליכה בכלל (שהיא למעלה מעמידה (אפילו מעמידה בתוקף), ובלשון ההפטורה³⁶: „מהלכים בין העומדים"³⁷), הליכתו היא באופן ד„עולה": יכולה להיות הליכה שהיא באורך וברוחב, ז.א. הליכה באותו „שטח" וסוג עבודה, אלא שהיא באופן הנתפשטות לאורך ורוחב; הפירוש ד„עולה" הוא, שהוא עולה מעל השטח והדרגא שבה הי' עד אז [וכפי שהוא בשלהבת בפשטות³⁸] - סוג עבודה נעלה יותר.

(34) ראה לקו"ת פרשתנו לג, ג.

(35) ברכות כח, א. וש"נ.

(36) זכרי' ג, ז.

(37) ראה תו"א ס"פ וישב (ל, סע"א ואילך).

לקו"ת שלח לה, ד. שה"ש כ, ב. ובכ"מ.

(38) ראה תניא רפ"ט, בביאור הכתוב „נר ה' נשמת אדם", „שיראל הקרוים אדם נשמתם היא למשל כאור הנר שמתנענע תמיד למעלה בטבעו [„מאלי""] מפני שאור האש חפץ בטבע ליפרד מהפתילה ולידבק בשרשו למעלה ביסוד האש הכללי שתחת גלגל הירח כו". וראה ד"ה כבוד מלכותך תרס"א (ע' קעו), שטבע העלי' שבאור הוא לא (כדבר נוסף עליו) מפני שמרגיש את מעלת מקורו, אלא מפני ביטולו והעדר מציאותו (וראה לקו"ת ח"ו ע' 112). ועפ"ז מובן מ"ש בהערה 40 (ולקמן בפנים), ש„עולה מאלי" הוא העלי' למעלה מטבעו.

(39) שבת כ, ב ואילך. - ובגמ' שם כא, א (וכן ברמב"ם שבהערה 24): פתילות ושמינים שאמרו חכמים אין מדליקין בהן בשבת אין מדליקין בהן במקדש . . שתהא שלהבת עולה מאלי' ולא שתהא עולה על ידי דבר אחר.

(40) והגם שענין העלי' מורה שהוא עולה ויוצא ממציאותו הקודמת, ובמילא אין זה, לכאורה, ענין של „מאלי" (מציאותו עצמה) - הרי אמיתית מציאותו („מאלי") של יהודי היא - שהוא „עולה" תמיד (מפני ביטולו להקב"ה). וראה שיתת ש"פ בהעלותך תשמ"ט (ס' השיחות ח"ב ע' 528 ואילך). ד"ה בהעלותך תשכ"ט ס"ט (סה"מ מלוקט ח"ה ע' שב).

„מאליי“ - ה"ז נזכר בשכלו וזכרונו; [ואעפ"כ צריך הוא ללמוד פעם נוספת (מאה פעמים ואחד)⁴⁷] - לא משום שחסר ב„מאליי“ (דאדרבה: ה„מאליי“ אצלו היא בשלימות, הרגל נעשה טבעי⁴⁹ (שני⁵⁰)), אלא בכדי לשנות ולהוסיף על רגילותו⁴⁸ - (שאז הוא נקרא⁵¹ „עובד אלקים“).

ועד"ז גם ב„נר מצוה“, קיום המצוות: שלימות העבודה היא כאשר הוא מרגיל את גופו הגשמי לקיים מצוות, באופן ד„מאליי“ - ע"ד „כי מטא למודים מנפשי כרע“⁵² [וביחד עם זה אין זה באופן ד„מצוות אנשים מלומדה“⁵³, אלא באופן ד„מעלין בקודש“⁵⁵ (בהידור מצוות וכיו"ב)].

ונוסף על כך שעבודתו בתומ"צ צריכה להיות באופן ד„שלהבת עולה מאליי“, כך צריך להיות גם בנוגע לעבודתו בעניני הרשות (כל מעשיך יהיו לשם שמים ובכל דרכיך דעהו⁵⁸) - שמציאותו בכל המעט-לעת (לא רק בזמן התורה והתפלה וקיום המצוות) תדורה כ"כ ב„שויתי ה' לנגדי תמיד“⁵⁴, עד שב„כל מעשיך“ ו„כל דרכיך“, בכל הענינים שהוא עושה - גם כאשר הוא אוכל וישן ומתעסק עם עסקיו בעניני העולם - הרי הוא „שלהבת עולה

מהתורה ומלמדו ורבו שלומד עמו תורה - ה"ה צריך אח"כ להתייגע בהבנת התורה בהבנה והשגה שלו עצמו, עד שזה יחקק בזכרונו ובשכלו, ועד לאופן שהתורה מתאחדת עמו (ואין הוא צריך עוד לרבו), עד ש„נקראת על שמו“⁴¹ כיון ש„תורה דילי היא“⁴² („מאליי“), עד שאדרבה - הוא נעשה מחדש ומשפיע בתורה, באופן ד„שלהבת עולה מאליי“.

[ובכללות יותר - ההידוש דמתן-תורה: אע"פ שהתורה ניתנה ע"י הקב"ה לבנ"י ובכתו של הקב"ה יכולים בנ"י ללמוד תורה (בדוגמת מה ש„בהעלותך את הנרות“ הוא דוקא בכח המדליק), הרי היא ניתנה באופן שהתורה „לא בשמים היא“⁴³, ונמסרה דוקא לבנ"י בשמות בגופים, ודוקא ב"ד שלמטה בכחן לפסוק הלכה⁴⁴, עד שהקב"ה בעצמו כביכול וב"ד שלמעלה באים לשמוע איך הוא הפס"ד למטה⁴⁵, וקוב"ה „קא חיין ואמר נצחוני בני נצחוני“⁴⁶ - כיון שהתורה (שבמנורה) למטה נעשית באופן ד„שלהבת עולה מאליי“].

ועד"ז בלימוד שלו עצמו: הוא לומד ענין בתורה ריבוי פעמים כבימיהם - „שונה פרקו מאה פעמים“⁴⁷, כפי שהיתה הרגילות בימיהם (בזמן הש"ס)⁴⁸ - עד שזה נחקק בזכרונו, באופן שאין הוא צריך ללמוד זאת פעם נוספת, אלא

(49) תניא פמ"ד (סג, ב).

(50) תניא פט"ו שם. שם ספ"ד. שבילי אמונה נתיב ד שער ב. שו"ת הרמ"ע מפאנו סל"ו.

(51) מלאכי ג, יח. חגיגה שם.

(52) תוד"ה עיין - שבת קיה, ב, מירושלמי ברכות פ"ב סה"ד.

(53) ישעי' כט, יג. ובתניא פל"ט (נג, ב): פי' מחמת הרגל שהורגל כו'. וראה תו"א ר"פ וראה (נה, ב). המשך תרס"ו ע' שיד ואילך. סה"מ קונטרסים ח"ב שטז, ב.

(54) תהלים טז, ח. וראה שו"ע או"ח רס"א. שו"ע אדה"ו שם ס"ו.

(41) ע"ז יט, א.

(42) קידושין לב, ריש ע"ב (וראה בפרש"י שם).

(43) נצבים ל, יב.

(44) ב"מ נט, ב. שבת פט, א. שמו"ר פט"ו, ב.

וראה ב"מ פו, א: מאן נוכח רבה בר נחמני (וראה כס"מ להרמב"ם הל' טומאת צרעת ספ"ב).

(45) שמו"ר שם. דבר"פ ב, יד.

(46) ב"מ שם.

(47) חגיגה ט, ב.

(48) תניא פט"ו (כא, א).

דיש האמיתי - אזי עבודת היהודי בתומ"צ (קיום רצון ה') אינה כדבר נוסף, מיד בפעם הראשונה (אפילו ללא העבודה דהרגל נעשה טבע), כיון שמציאותו עצמה קשורה עם יש האמיתי, ואצל הקב"ה כביכול אין חילוק בין הפעם הראשונה ופעם השני', השלישית וכו'.

ויש לומר, שסדר העבודה צריך להיות, שתחילה - בתחילת העבודה (כאשר הגוף מעלים על אור הנשמה ותומ"צ), צריכה העבודה להיות באופן דהרגל נעשה טבע, ע"י זיכוך הגוף; ועי"ז מגלים - את כח העצמות בגוף היהודי.

ז. וע"ד כפי שהוא בנוגע לעבודת האדם (עם עצמו ועם אחרים) - כך צריך להיות גם בנוגע לעבודה בעולם:

עי"ז שיהודי מקיים מצוה עם דבר גשמי שבעולם (ורוב מצוות הן דוקא בדברים גשמיים⁵⁷) - נעשה בירור וזיכוך בדבר הגשמי, עד שבכמה ענינים ה"ז נעשה חפצא של קדושה (כמצות מילה וכיו"ב).

והגם שקדושת החפצא נעשית דוקא ע"י האדם המקדש את הדבר, דוקא ע"י האדם המקיים את המצוה - אבל אח"כ נקבעת הקדושה בהדבר הגשמי, באופן שגם לאחר (זמן) קיום המצוה וקידוש החפצא, נשארת שם הקדושה⁵⁸ [ועד"ז הבירור וזיכוך בכל הדברים הגשמיים שבהם מקיים מצוה]. באופן ד"מאלי".

ועד יתירה מזה, שיש בכחו של החפץ שאדם יעשה עמו שבועה בנקיטת חפץ של

מאלי", מעצמו מתנהג הוא בכל הענינים „לשם שמים" ו„דעהו".

וכך צריך להיות גם בנוגע לעבודתו עם אחרים⁵⁵: השפעה אמיתית ומושלמת על הזולת, היא דוקא כאשר הוא נעשה „שלהבת עולה מאלי" - שגם כאשר המשפיע והרב הולך, נשאר הוא מעצמו נר מאיר ב„נר מצוה ותורה אור" ובדברי הרשות (לא רק במעשה אלא גם במחשבה ודיבור), כיון שזה נעשה מציאותו, טבעו ורגילותו, באופן שיכול לעמוד „על רגליו", ולא יצטרך לרב ומחנך שלו - „שלהבת עולה מאלי".

ו. ויש לומר יתירה מזה: העבודה ד"מאלי" גופא יכולה להיות בשני אופנים:

(א) אע"פ שמצד עצמו גופו הגשמי של יהודי אינו מאיר לכתחילה ב„נר מצוה ותורה אור" ו„כל מעשיך לשם שמים" כו', מעבדים את הגוף ומרגילים אותו באופן שהרגל נעשה טבע שני⁵⁹, ועד טבע ראשון⁶⁰, שיקיים תומ"צ „מאלי". אבל זה כדבר נוסף על מציאותו - כיון שהוא (גופו הגשמי) מצ"ע לא ה"י שייך לעבודה זו, והרא"י שצריכים להרגיל אותו בזה, אלא שעי"ה, הרגל - נעשה טבע" [נוסף לזה, הרי טבע עצמו קשור עם מדידה והגבלה, ע"פ הגבלת הטבע שלו].

(ב) עי"ז שמגלים איך שמציאותו של יהודי - גם גופו הגשמי - קשורה עם הקב"ה, ובלשון הידוע⁶¹: המציאות האמיתית של יש הנברא היא המציאות

(55) ראה גם שיחת ש"פ בהעלותך תשמ"ט (ס')

השיחות ח"ב ע' 525 ואילך). ועוד.

(56) ראה ביארהו"ו לאדהאמ"צ בשלח מג, ג. - וכדמשמע שם, שענין זה הוא בעיקר בנוגע לגוף ישראל. וראה סה"ש תשמ"ח ח"ב ע' 520 הערה 42. וש"נ.

(57) תניא פ"ד (ח, ב). אגה"ק ס"י (קיד, ב ואילך). ובכ"מ.

(58) ראה בכ"ז בארוכה לקו"ש ח"ט ע' 212 ואילך. וש"נ.

הקדושה נשאת באופן ד"מאלי", עד שהקרבת האדם על האדם (הגם שקדושת והקרבת הקרבן היא דוקא ע"י האדם המקדיש והמקריב את הקרבן, כמ"ש "אדם כי יקריב מכם קרבן לה'" (וכיו"ב).

ויש לומר החידוש בזה, שאע"פ שמצ"ע אין גשמיות העולם קשורה עם קדושה, ובכדי להמשיך שם קדושה, עד לאופן שייעשה מזה הפצא של קדושה – צריכים להגיע לכחו של הקב"ה שמחבר הפכים (וזה ניתן במ"ת, כאשר נתבטלה הגזירה⁶⁷ בין עליונים ותחתונים)⁶⁸, הרי הקב"ה נתן כח (ליהודי), שע"י עשיית מצוה עם דבר גשמי ייעשה הדבר הגשמי עצמו הפצא של קדושה באופן ד"מאלי", שלא צריך כביכול לכה העליון (וכח האדם) להמשיך בו קדושה⁶⁹.

קדושה⁵⁹, ז.א. שדוקא באמצעות החפץ של קדושה נפעלת שבועת האדם (שלא היתה ע"י שבועת האדם בפני עצמו⁶⁰, אע"פ שקדושת החפץ נעשתה ע"י האדם), שנעשה מקושר לקיום השבועה⁶¹ [וגם שבועה מלשון שובע, מושבע בכחות הבאים ע"י השבועה, כידוע הפירושה⁶² ב"משביעין אותו תהי צדיק כו"⁶³] – שזה מורה שכח הקדושה שבהחפץ נעשה "עולה מאלי" מהחפץ עצמו, וזה פועל בשבועת האדם (גם מלשון שובע⁶⁴).

וכפי שזה בנוגע לחפצא של קדושה בקרבנות: הגם שקדושת הקרבן נעשית ע"י האדם המקדש את הקרבן, הרי הקרבן מתקדש בקדושת הגוף, שאינה נפקעת⁶⁵,

59) שבועות לה, סע"ב. רמב"ם הל' שבועות פי"א ה"ח. שו"ע חו"מ ספ"ז סי"ג.

ובדוגמת זה ה"אצל אברהם (גם קודם מ"ת) כאשר השביע את אליעזר באמרו (חיי שרה כד, ב) "שים נא ירך תחת ירכי" (אף שזה היפך הצניעות), לפי שהנשבע צריך שיטול בידו חפץ של מצוה" (פרש"י שם), והחפצא של מצוה היחיד קודם מ"ת ה"י במצות מילה (ראה בארוכה לקו"ש ח"א ע' 40. ח"ג ע' 760. חט"ז ע' 213). [וצ"ע הטעם שלא השביע אותו בחפצא דקדושה של קרבנות, שכיון שכל ענין הקרבן הוא שמתנה מציאיתו להיות עולה לה', מסתבר לומר, שגם בקרבנות שלפני מ"ת ישנו הגדר דחפצא דקדושה].

60) והדיינין שהשביעו בלא נקיתת חפץ בידו הרי אלו טועים, והוודו ונשבעו וספר תורה בידו – רמב"ם שם ה"א, משבועות שם. רמ"א חו"מ שם.

61) ראה לקו"ש חכ"ה ע' 271 ואילך. וש"נ.
62) קיצורים והערות תניא ע' נז. ד"ה תניא בספ"ג נדה כו' וד"ה ועשית חג שבועות להצ"צ (קטעים מהם נעתקו בליקוט פירושים וכו' לתניא שם). סה"מ תרח"ץ ע' רל"ט.

63) נדה ל, סע"ב.

64) ושובע דקדושה הוא באופן ד"מעלין בקודש" (עולה").

65) חולין קלט, א. וגם בנוגע לקדושת דמים, ההלכה היא שאינה נפקעת (רמב"ם הל' שחיטה פי"ג ה"כ ובכסף משנה שם).

66) ויקרא א, ב.

67) תנחומא וארא טו. שמו"ר פי"ב, ג.

68) ראה בארוכה לקו"ש ח"ג ע' 887 ואילך.

ח"ד ע' 1253 ואילך. ובכ"מ.

69) ויש לומר הטעם לזה, שהוא מצד כח העצמות שביש הנברא (גשמיות העולם), ש"הוא לבדו (מהותו ועצמותו) בכחו ויכלתו לברוא יש מאין ואפס המוחלט ממש" (אגה"ק ס"כ – קל, ריש ע"ב), שענין זה מתגלה בעולם ע"י קיום התומ"צ בגשמיות העולם (כפי שיהי' בשלימות הגילוי לע"ל, כמ"ש ישע"י מ, ה), ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו גו"מ".*

ואולי יש לומר באופן אחר, שמכיון שהוא ית' כל יכול, ואינו מוגדר בשום גדר ח"ו – הרי ביכלתו ליתן כח בהנבראים, שלאחרי שמשכיכים בהם קדושה (ע"י קיום מצותו של הקב"ה) ה"ז "עולה מאלי". וע"ד המדובר במ"א (לקו"ש חכ"ז ס"ע 252 ואילך. ועוד) בנוגע להתהוות הנבראים,

(* וע"ד המובאר לעיל (ט"ה) בנוגע לישראל.

אלא שבישראל, הרי מציאותם גופא הוא (כביכול) העצמות, משא"כ כח העצמות בעולם (ראה לקו"ש ח"ב ע' 75. סה"ש תשמ"ח שבהערה 66).

מאליי", ומעורר אותו לעבודתו. וכמובן בפשטות גם אצל ילד - כמדובר לעיל (ס"ב) שההוראה מ"שלהבת עולה מאליי" (שהובאה בפרש"י - לבן חמש למקרא) היא לכל בני", גם לטף:

כאשר קובעים בחדרו של הילד חומש, סידור, קופת-צדקה וכיו"ב - צריכים לקבוע זאת במקום כזה ובאופן כזה, שלאחרי שקבעו זאת, לא צריכים יותר את האדם הקובע, ואפילו לא את הילד, שיוכור להשתמש בחומש וכיו"ב, אלא כאשר הוא נכנס לחדר הרי החומש עצמו "עולה מאליי" ומעורר אותו שיתכיל וילמד בו; ועד"ו הסידור. ועד"ו קופת-הצדקה - מונחת בכזה מקום ובאופן בולט כזה, שזה מעורר את הילד שיכניס בה פרוטה לצדקה.

ועד"ו בכל הענינים דחינוך ילדי ישראל, ומזה מובן גם בנוגע לדברי הרשות של מבוגרים, ועאכו"כ ע"י קיום המצוות שלהם - שזה צריך להעשות באופן, שהחפצא עצמו (שעמו עושים את המצוה) - הוא, "עולה מאליי", עד שזה מזכיר ליהודי אודות עבודתו.

ט. ע"פ הנ"ל יובן הענין ד, ויהי העם כמתאוננים" - התחלת הספר הששי ד, "שבעה ספרי תורה", והשייכות לפ' בהעלותך:

התוכן ד, בהעלותך את הנרות" - עד שתהא שלהבת עולה מאליי" - הוא, שעבודת היהודי צריכה להיות באופן שהוא מדליק ומאיר את עצמו וחלקו בעולם וכל העולם ב, נר מצוה ותורה אור", עד באופן, שתהא שלהבת עולה מאליי", שגם מציאות האדם (גופו הגשמי) - שמצ"ע מעלים על אור הנשמה

[בדוגמת ענין הנרות בפשטות, שצריכים את האדם המדליק בכדי להדליק את הנר, כיון שהפתילה הגשמית והשמן הגשמי מצ"ע לא יכולים להדלק מעצמם; אבל לאחרי שמדליקים אותם באופן המתאים - הרי הם דולקים "מאליי", הפתילה הגשמית והשמן הגשמי נעשים מקור לאור הנר (וכאשר לא נשאר פתילה ושמן, הרי זה נכבה)].

ה. ועד"ו הוא גם בנוגע לעבודה בעניני הרשות: "כל מעשיך" של יהודי צריכים להעשות, "לשם שמים", ויתירה מזה - "בכל דרכיך דעהו", ז.א. שנוסף על כך שזהו לשם שמים (לדוגמא, שאוכל בכדי שיהי' לו כח ללמוד תורה ולקיים מצוות), עושים מזה גופא הכשר מצוה וכיו"ב, עד ש, "דרכיך" גופא נעשים (חלק מ), "דעהו" עצמם. ולא רק שלא זקוקים שהיהודי יעשה זאת כל פעם מחדש, אלא אדרבה: דבר הרשות עצמו הוא, "עולה

שביכלתו ית' להמציא הנמצאים באופן כזה שלאחרי שנמצאו לא יהיו צריכים אליו [דאף שע"פ שכל מוכרחת להיות התהוות הנמצאים באופן שיהיו תמיד צריכים אליו (וכמבואר בתניא (שעהיוה"א פ"ב. וראה בארוכה ד"ה ת"ר נ"ח תרמ"ג (ע' לו ואילך). ובכ"מ) דענין בריאת יש מאין מחייב שכה הפועל צריך להיות תמיד בהנפעל להוותו מאין ליש] - הרי, מכיון שהוא ית' הוא, "נמנע הנמצעות" (ראה שו"ת הרשב"א סת"ה. הובא בספר החקירה להצ"צ לד, ב. סה"מ תרע"ח ע' תכ. ועוד), הרי ההוכחות דשכל אינם ראיות באיזה אופן היתה הבריאה. אבל בנוגע להתהוות - יש מקור בתורה, וכן קיבל אה"ו מרבתי, שההתהוות היא בכל רגע ורגע מחדש (שעהיוה"א פ"א); משא"כ בנוגע להמשכת הקדושה בהנבראים, י"ל שלאחרי שנמשך פעם הא' הקדושה בתוכם (ע"י קיום מצוה בדבר הגשמי), הרי הקדושה "עולה מאליי", כנ"ל. ועצ"ע. ואכ"מ].

(70 ראה לקו"ש ח"ג ע' 907. שם ע' 932. ח"י ע' 104 ואילך. ובכ"מ.

(מעלתם היחידה היא שהם נבראו ע"י הקב"ה), „ומקרבן לתורה” – הוא מקרב את ה„בריות” שנמצאים בדרגא הכי תחתונה לתורה שהיא למעלה מכל העליונים, באופן כזה שהוא מקרב אותם (ה„בריות”) עצמן לתורה (ולא ת"ו לקרב את התורה אליהם⁶⁶), עד שהם נעשים „שלהבת עולה מאלי”.

ומזה שכך נפעל אצל בניי (שגם ה„בריות” הם „עולה מאלי”) נמשך גם הכח בעולם, להאיר גם את החלק הכי תחתון שבעולם, עד באופן ד„שלהבת עולה מאלי”.

י. החילוק בין שני עניני העבודה הנ"ל – (א) עבודת עצמו, ו(ב) העבודה בעולם, ובפרטיות – (א) העבודה בעניני קדושה, ו(ב) העבודה בעניני העולם, עד בחלק הכי תחתון („בריות”) – הוא ע"ד החילוק בין מספר חמשה ומספר שבעה.

וכפי שהוא בקדושה (שמשם זה משתלשל אח"כ למטה): הן בניי והן התורה מתחלקים לשתי חלוקות אלו: שבעת נרות המנורה הם כנגד שבעת הסוגים שבהם נחלקים כל נשמות ישראל, כנגד השבעה מדות: יש עובד מאהבה, יש עובד מיראה וכו', עד מלכות⁷⁷; ועד"ו ישנה חלוקה של בניי לחמשה דרגות – כנגד חמשה חומשי תורה, וי"ל שזה נרמז בפרק⁷⁸ דשבת זו: „חמשה תלמידים היו לו לרבן יוחנן בן

– יהי” „שלהבת עולה מאלי” ב„נר מצוה ותורה אור”, ועד"ו גם לפעול במציאות העולם, ע"י עשיית הדברים הגשמיים בעולם הפצא של קדושה.

ומזה מובן, ששלימות העבודה היא כאשר ה„בהעלותך את הנרות” „עד שתהא שלהבת עולה מאלי” נפעל וחודר בכל פרטי האדם ובכל פרטי העולם, מהענינים הנעלים עד הענינים הכי תחתונים – כיון שהעבודה באופן ד„מאלי” היא הרי אבן הבותן שהעבודה היא בתכלית השלימות ובתכלית האמת גם מצד מציאות האדם ומציאות העולם (ולא רק מצד הכח העליון, או עכ"פ מכחו של המדליק את הנרות), ולכן ה"ו צריך לחדור בכל פרטי הדרגות, עד גם לחלק הכי תחתון, שגם הוא יאיר „מאלי”. ואדרבה: דוקא ע"ז שהתחתון ביותר מאיר „מאלי” באור האלקי, ה"ו מורה על שלימות ואמיתית הענין דעבודה „מאלי” (גם בדרגות הנעלות יותר). ע"ד משל הידוע⁷², שדוקא ע"י הגבהת החלק הכי תחתון של הבנין, מגביהים את כל הבנין, גם את הדרגות הנעלות ביותר של הבנין.

עפ"ז מובן מדוע הציווי ד„בהעלותך את הנרות” נאמר לאהרן כהן גדול⁷³ (והוא קיים זאת בפועל) – כיון שענינו של אהרן הוא כמפורש במשנה⁷⁴ – „הוי מתלמידיו של אהרן כו' אוהב את הבריות ומקרבן לתורה”: יש לו אהבה אפילו ל„רחוקים מתורת ה' ועבודתו ולכן נקראי בשם בריות בעלמא”⁷⁵

(76) ראה לקו"ש שם ע' 316. חט"ו ע' 198. ובכ"מ.

(77) לקו"ת ריש פרשתנו (כט, ג). – ולהעיר, שבלקו"ת שם לא נזכר אודות העבודה שכנגד מדת היסוד (וכן לא בהעתקתו שבאוה"ת פרשתנו ע' שלז). וראה אוה"ת פרשתנו ע' של, שמבאר העבודה של מדת היסוד, ומוסיף: יסוד אינו מדה בפ"ע כ"א הוא כללות לכל הה' מדות הנ"ל.

(78) פ"ב מ"ט.

(72) תו"א בראשית ד, א.

(73) ראה גם לקו"ש ח"ב ע' 315 ואילך. ובכ"מ.

(74) אבות פ"א מ"ב. וראה בארוכה אדר"נ פ"ב.

(75) תניא פל"ב (מא, ב).

והשביעית; וכפי שהם נחלקים לחמשה - כלומדי חמשה חומשי תורה ופירושה כולו («חמשה תלמידים היו לריב"ז», שכל ענינו ה' תורה וקדושה»⁸⁶), קשור בעיקר עם קדושה (ה' ספירות).

ועד"ז הוא גם החילוק בתורה בין החלוקה ע"ד הרגיל לחמשה חומשי תורה (ע"ד החמשה תלמידים) - כיון שעיקר ענין התורה קשור עם קדושה; אבל היות שהתורה צריכה גם לפעול בעולם שנברא בשבעת ימי בראשית (ו, כל התורה ניתנה לעשות שלום בעולם»⁸⁷), לכן ישנה גם החלוקה ב, שבעה ספרי תורה», כולל הדרגה הששית והשביעית, מקור ההשפעה בעולם.

יא. וזה מתאים גם עם התוכן ד, שבעה ספרי תורה»: חמשת הספרים הראשונים - שתוכנם הכללי מרומז בשמותיהם (בראשית, שמות, ויקרא, במדבר, ויהי בנסוע הארון) - קשורים (ובפרט התחלת הספרים) בעיקר עם קדושה (בריאית העולם, שמות בני ישראל, ויקרא אל משה, מנין בני ישראל - במדבר סיני»⁸⁸), ויהי בנסוע הארון -

זכאי», ומבואר במפרשים⁸⁹, שמוכרחים לומר שלריב"ז (שהי' נשיא הסנהדרין, עד שבבקשתו, תן לי יבנה וחכמי»⁹⁰) ישנו קיום לימוד התורה עד היום הזה) היו יותר מחמשה תלמידים, אלא שהפירוש בזה הוא - שכל תלמידיו, וכל התלמידים ולומדי התורה בכלל (כל בני - עליהם נאמר»⁹¹), וכל בניך לימודי ה"», נחלקים לחמשה סוגים ודרגות»⁹².

וכך כנ"ל גם התורה נחלקת ל, שבעה ספרי תורה», ול, חמשה חומשי תורה».

אחד החילוקים ביניהם (חמשה ושבעה): חמשה קשור בעיקר עם העבודה בקדושה (ובכללות - עבודת עצמו), ושבעה קאי על העבודה גם בעולם («בריות»). וכפי שזה בהמדות (ספירות) העליונות: חמש מדות מחסד עד הוד כוללות את (עיקר) המדות, כידוע»⁹³ שהספירה החמישית (הוד) היא ה, סוף ותשלום הספירות בעיקר המדות», והספירה הששית והשביעית (יסוד ומלכות) הם מקור ההשפעה לבי"ע»⁹⁴, עלמא דפרודא»⁹⁵.

וזהו מהחילוקים בין בני כפי שהם נחלקים לשבע דרגות (כנגד שבעת הנרות) - שזה כולל את כל הדרגות דבני, גם הדרגות התחתונות (עד «הרחוקים מתורת ה' כו' בריות בעלמא»), כנגד הדרגה הששית

(79) ראה מדרש שמואל כאן, בשם הרשב"ן.

(80) גיטין נו, ב.

(81) ישע"י נד, יג.

(82) ראה מד"ש כאן: עיין (ריב"ז) בכללות מזגיהם שבהם יכולו פרטי שבהיהם (של כל התלמידים) שבבחו זה של כל א' וא'.

(83) סידור עם דא"ח דש, א.

(84) אזה"ת פרשתנו ס"ע שעד - בביאור החילוק דחמשה חומשי תורה ושבעה ספרי תורה.

(85) ראה תו"א בראשית ג, א, ובכ"מ.

(86) שוהו א' הביאורים בזה, שדוקא סמוך לפטירתו בכה ריב"ז ואמר איני יודע באיזו דרך מוליכים אותי (ברכות כח, ב), כי במשך כל ימי חייו של ריב"ז ה' עסוק לגמרי בלימוד התורה וקיום המצוות* (מילוי שליחותו ועבודתו בעוה"ז), ולא ה' לו פנאי לחשוב אפילו אודות תיקון נפשו כו' (ראה לקו"ש חט"ז ס"ע 271 ואילך. וש"נ).

(87) רמב"ם סוף הל' חנוכה (מספרי נשא ו, כג. ראה לקו"ש ח"ח ע' 340 ואילך).

(88) ד, מתוך חיבתן לפניו מונה אותם כל שעה" (פרש"י ר"פ במדבר).

(* דגם זה ש.מ' שנה עסק בפרקמטיא" (ר"ה לא, טע"ב. סנהדרין מא, טע"א) - מובן ופשוט שהי' בתכלית ושלימות הקדושה, באופן דכל מעשך לשם שמים ובכל דרכך דעוהו (ראה לעיל ס"ח).

עד זכיות ממש⁹⁴, „הואיל ועל ידי זה בא לאהבה רבה זו“⁹⁵.

ואולי יש לומר, שזהו הטעם לכך שהתחלת ספר הששי הוא ב„ויהי העם כמתאוננים“ וזה כתוב בפ' בהעלותך את הנרות – כיון שהכוונה בסיפור זה בתורה הוא בכדי לתת כח (מהתורה) לעבודת התשובה [וכמרומו גם בכך שנאמר „כמתאוננים“, בכ"ף הדמיון, כיון שבנ"י אינם שייכים ל„מתאוננים“ ממש, אלא „כמתאוננים“, בכוונה אמיתית – שמוזה תצא המעלה דתשובה].

ומזה נמשך הכח לעשות את העבודה בעולם כפשוטה, וגם להפוך את הדברים הכי תחתונים שבעולם שיאירו „מאלי“ באור אלקי.

והכח לזה בא מהספר שלפניו, החמישי (סיום המדות) – „ויהי בנסוע הארון ויאמר משה קומה ה' ויפוצו אויבך וינוסו משנאיך מפניך“ (בירור הלעו"ז), ובנוחה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל (השראת השכינה⁹⁶ – גילוי הקדושה).

יב. ועד"ז מובן גם בנוגע לפרשת המרגלים (בפ' שלח), ובהקדים השאלה: (א) כיצד יתכן שהתורה מספרת בפרטיות את פרשת המרגלים, שהיא בגנותן של המרגלים – בו בזמן שהתורה נזהרת לדבר אפילו בגנותה של בהמה אינה טהורה?⁹⁷ (ב) ההפסורה, שצריכה הרי להיות „מענין הפרשה“⁹⁸, מדברת אודות שליחת מרגלי חרש ע"י יהושע⁹⁹ שנפעלה

תורה, משא"כ הספר הששי מתחיל בענין בלתי רצוי – „ויהי העם כמתאוננים“, ולאחרי זה אודות חטא מרים ולאחרי זה – חטא המרגלים בפ' שלח, ומעשה קרח בפ' קרח וכו' [וגם הספר השביעי – „אלה הדברים“, „דברי תוכחות“⁹⁹], כיון שמהספר הששי בתורה – נעשית גתינת מקום שלאחרי ריבוי השתלשלות תהי' ירידה בעולם, לכן הספר מתחיל בענין של ירידה בתורה עצמה [אבל בהיותו כתוב בתורה ה"ה כולו קדושה – ע"ד „יעקב“ ועשו האמורים בפרשה¹⁰¹, אלא שמהסיפור בתורה נעשית אח"כ גתינת מקום לאחרי השתלשלות כו' לירידה בעולם];

אבל לאידך גיסא, הרי זה גם ספר בתורה, ויתירה מזה – ספר זה מתחיל וכולל בתוכו את פ' בהעלותך את הנרות, הכוללת את הדלקת כל ז' הנרות „עד שתהא שלהבת עולה מאלי“ – וזה נותן כח שהאור האלקי ד„נר מצוה ותורה אור“ יגיע גם למצב של ירידה למטה („ויהי העם כמתאוננים“), עד שגם שם יפעל הענין ד„שלהבת עולה מאלי“ [שמורה על שלימות ואמיתית העבודה, כנ"ל] – ע"י עבודת התשובה, עד שלימות התשובה (מאהבה), שעי"ז נעשה „עולה מאלי“ – המעלה שה„מאלי“ באה ע"י תשובה על החטא דוקא (שלא נמצאת אצל צדיקים, עד שבמקום שבע"ת עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד בו¹⁰²) – ודוגנת נעשו לו כזכיות⁹⁹,

94) ראה לקו"ש ח"ז ע' 187 הערה 48.

95) תניא פ"ז (יב, א).

96) ראה יבמות סג, סע"ב ואילך. ספרי

ופרשי עה"פ.

97) פסחים ג, א. ב"ב קכג, א.

98) טושו"ע או"ח ר"ס רפד. שו"ע אדה"ו שם

וסרפ"ג. טווא"ח סתכ"ח. רמ"א שם סכ"ח.

99) יהושע ב, א ואילך.

89) ספרי ופרשי ר"פ דברים.

90) ל' רש"י ר"פ תולדות.

91) ראה לקו"ש ח"ב ע' 342. וראה שם ע' 114.

חט"ו ע' 198. ח"ל ע' 144-5. ס' השחיות תשמ"ח

ח"א סע" 36 ואילך.

92) רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ד.

93) יומא פו, ב.

ויומתק בזה שיהושע הוא „כפני לבנה” – שלבנה מקבלת מ„פני חמה” (משה), אבל לאח"ז נעשה זה אור משלה („עולה מאליו“), מעלת אור הלבנה.

יג. ויש לקשר זה גם עם כך שבשבוע דפ' בהעלותך (וקורין פ' שלה בשבת בתפלת מנחה) נעשית העלי' והשלימות („ויכולו“¹⁰⁸) דחמשה עשר בסיון, כאשר נעשה „קיימא סיהרא באשלמותא“¹⁰⁹ דחודש סיון – המעלה ושלימות דאור הלבנה, ודישראל הדומין ומונין ללבנה¹¹⁰, והם עתידים להתחדש כמותה¹¹¹.

ומט"ו סיון באים לט"ז – ד' פעמים ד' – סיון, וט"ב סיון, וח"י סיון, עד לשבת זו י"ט סיון, שממנה נכנסים אח"כ ליום ראשון כ"ף סיון – שיש בו מעלת התשובה ומעלת הצדיקים יחד, עת רצון תענית כ"ף סיון¹¹², העבודה ד„שלהבת עולה מאליו“ אבל במצב טוב:

איתא במגן אברהם¹¹³, ש„נוהגין להתענות עשרים בסיון בכל מלכות פולין“. אעפ"כ רבותינו נשיאינו לא נהגו כן, אפילו בזמן שכ"ק מו"ח אדמו"ר הי' בפולין (וכמה נהגו אז להתענות שם).

ויש לומר שאין זה באופן שאצל רבותינו נשיאינו חסרה ח"ו המעלה דתענית בעשרים בסיון, אלא אדרבה: המעלה שבוה ישנה – ע"י שלא מתענים (ע"ד מעלת פורים שלגבי יום (שהוא)

בשלימותה – ההיפך הגמור ממעשה המרגלים בפרשתנו.

וי"ל נקודת הביאור בזה: הכוונה בכך שהתורה מספרת את פרשת המרגלים – היא בכדי לגלות את העילוי שבא גם ממעשה המרגלים – וכפי שבא בגלוי בהפטורה, שע"י שילוח המרגלים ע"י יהושע, שי"ל שלמד זאת ממשה רבינו, ויהושע לא ימיש מתוך האוהל¹⁰⁰, והוא „כפני לבנה” שמשקף את „פני חמה” של משה¹⁰¹ – נפעלה במילואה שליחותו של משה ודעתו בשילוח המרגלים שהוא לכבוש את הארץ. וכמודגש בקרא שיהושע הי' ממרגלי משה, והוא (עם כלב) מילאו את שליחותם כדבעי, עד שאמר¹⁰² ש„טובה הארץ מאד מאד“¹⁰³.

[ותיריה מזה: גם כוונת המרגלים בפנימיות היתה לטוב, ובאותה שעה כשרים היו¹⁰⁴, כמבואר בספרים¹⁰⁵ – שמצד גודל מעלתם נאמר¹⁰⁶ ש„אין להם חלק לעוה"ב“, כיון שהם נעלים מחלק לעוה"ב].

ובזה רואים גם את הענין ד„שלהבת עולה מאליו“: עי"ז שיהושע לכאורה למד ממשה לשלוח מרגלים [ולהעיר ששילוח המרגלים ע"י משה הי' „לדעתך“¹⁰⁷, ע"ד „מאליו“] – הרי אח"כ הוא מעצמו – „מאליו“ – שלח מרגלים והם מילאו את שליחותם ולאח"ז דוקא יהושע הכניס את בני לארץ ישראל עם כל המעלות שבוה.

(100) תשא לג, יא.

(101) ב"ב עה, א.

(102) שלה יד, ז.

(103) ראה לקו"ת בפרשתנו עה"פ.

(104) פרש"י שם יג, ג.

(105) ראה לקו"ש חכ"ג ע' 102. וש"נ.

(106) משנה סנהדרין קח, א.

(107) סוטה לד, ריש ע"ב (כגירסת הע"ס).

פרש"י ר"פ שלה.

(108) בראשית ב, א. וראה לקו"ת בהר מא, א.

אוה"ת עה"פ. ועוד.

(109) זח"א קנ, רע"א. ועוד.

(110) סוכה כט, א. ב"ר פפ"ו, ג.

(111) סנהדרין מב, א.

(112) נזכר במג"א או"ח סו"ס תקפ (נעתק

לקמן בפנים).

(113) שם. וראה גם מג"א שם סתקס"ח סק"ח.

גו' מנשאים את היהודים¹¹⁹, כידוע שכמה משרי הממשלה נהגו לתת את נכסיהם בידי יהודים, „משה'קע" - כפי שהגויים קראו להם, דמוליהו חזו בתי' משה שבכאו"א מישראל¹²⁰] שהיהודים ינהלו אותם, ובנ"י ניצלו זאת לענינים טובים וקדושים לפי דעתם דבנ"י ושכלם (לדעתך"), ע"ד „ונצלתם את מצרים"¹²¹ (היפך ממה שהגויים ניצלו את הנכסים כאשר היו בידיהם, כידוע).

ומזה ישנו רמז בעבודת השם (כידוע¹²² שצריכים ללמוד הוראה מכל דבר ששומעים או רואים): לכל לראש על יהודי לדעת, שגלות היא חושך ולילה, ורק שלנים שם (אבל אין זה המקום והמצב האמיתי שלו). וביחד עם זה - צריך לדעת שיש לנצל את ה„פה לין" גופא (באופן ד„עולה מאלי") לטוב וקדושה - עד שאצל היהודי נעשה לא איברי לילה אלא לגירסא¹²³ - ע"י ניצול המנוחה שבמקום (להוספה ב)לימוד התורה, כולל גם בפשטות במדינת פולין בפשטות - לספק במקום שדרוש רב ומורה דרך, וכאלו שיתעסקו להתזיר בתשובה את בנ"י הדרים שם וכו'.

יד. ובכל זה מתוסף הדגשה יתירה כדורות האחרונים, בעקבתא ועקבתא דעקבתא דמשיחא ובפרט בדורנו זה, הדור האחרון של הגלות:

אע"פ ש„אכשור דריי"¹²⁴ (בתמי'), ובפרט בעקבתא דעקבתא דמשיחא

(כפורים). ובפרט ע"פ הידוע המעלה הגדולה בעשרים - בגימטריא כתר¹¹⁴. ויש לומר שזהו ע"ד המעלה דתשובה בעבודת הצדיקים (לאתבא צדיקיא בתיובתא¹¹⁵).

ולהוסיף בהשייכות „מלכות פולין" דוקא: ידוע שבעת שראשוני היהודים באו לגור בפולין, אמרו ש„פולין" הוא מלשון „פה לין", שכאן ילוננו בזמן ומקום הגלות¹¹⁶. [וזהו הטעם האמיתי לכך שאותה אומה קראה כן למדינה - דאע"פ דאיהו לא חזו מזלייהו חזו¹¹⁷].

ולהוסיף, שלינה היא בלילה דוקא, שחושך הגלות הוא בדוגמת ענין הלילה¹¹⁸. ז.א. שהפירוש ד„פה לין" הוא - שהמגורים במקום זה הם רק ענין של לינה, בזמן הגלות, אבל לאח"ו יצאו מכאן ויבואו למקום האמיתי של כאו"א מישראל - ארץ ישראל, בגאולה האמיתית והשלמה. אבל לאידך גיסא - הרי זה בכל זאת באופן ד„לין", דאע"פ שעדיין נמצאים בגלות הרי הקב"ה עוזר וישנו מקום ללון במנוחה (לפי ערך).

- כפי שהי' בשנים הטובות בפולין, שבנ"י גרו שם במנוחה¹¹⁸, ובזמנים מיוחדים - באופן ש„כל שרי המדינות

(114) לקו"ת שה"ש לה, ג.

(115) ראה לקו"ת שמע"צ צב, ב. שה"ש נ,

סע"ב, ובכ"מ. וראה חז"ג קנב, ב.

(115*) וראה סה"מ תקס"ה ח"א ע' קו"קו.

אוה"ת וישב (כרך ו') תתרפב, סע"ב.

(116) ראה מגילה ג, א. סנהדרין צד, רע"א.

(117) ראה חז"ג סו, ריש ע"ב. ועוד.

(118) ראה שו"ת הרמ"א סצ"ה: עדיף טפי פת

חריבה ושלוה במדינות אלו [פולין] . . אשר אין

שנאתם גברו עלינו כמו במדינת אשכנז, מי יתן

והי' עד ביאת משיחנו. וראה גם תשובות מהר"ם

מיינץ סס"א: ביושבי תחת המלך מפולין מלכות

קרקוב וסביבותי' אשר מקדם ומאז חשבו לפליטה

לבני גולה.

(119) אסתר ט, ג.

(120) ראה תניא רפמ"ב.

(121) שמות ג, כב.

(122) כש"ט סקצ"ו ואילך. וש"נ.

(123) ראה עירובין סה, א. רמב"ם הל' ת"ת פ"ג

הי"ג.

(124) יבמות לט, ב. וש"נ.

(עכ"פ בתושב"כ, שבה יוצאים יד"ח אפילו כאשר לא ידע מאי קאמר¹²⁷),

ובמיוחד - ע"י ה"קול קורא" שלו ד"לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה¹²⁸, וההכרזה¹²⁹ שצריכים רק, "לצחצה את הכפתורים", ולאחר" - ההודעה שכבר סיימו גם את זה, וצריך להיות רק, "עמדו הכן כולכם"¹³⁰ ללכת לקבל פני משיח צדקנו בגאולה האמיתית והשלימה.

ולכן - ה"ז צריך להוסיף עוד יותר חיות ושמחה בסיום העבודה והכנת עצמו באופן ד"עמדו הכן כולכם" להגאולה, ובפרט - ע"י הוספה ב"נר מצוה ותורה אור" ובאופן שזה יגיע ויאיר בכל הסביבה. עד - בכל העולם כולו.

ותיכף ומיד ממש - הולכים כולם לארץ הקודש, לירושלים עיר הקודש, להר הקודש, לבית המקדש (השלישי) ולקדש הקדשים, "בנערינו ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו"¹³¹.

127) שו"ע אדה"ז חאו"ח ס"ג. הל' ת"ת שלו פ"ב סי"ב-יג.

128) נדפסו באגרות קודש שלו ח"ה ע' שסא ואילך. שעז ואילך. תח ואילך. ח"ו ע' תל ואילך.

129) ראה שיחת שמח"ת תרפ"ט.

130) ראה אגרות קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ד

ע' רעט. "היום יום" טו טבת. ובכ"מ.

131) בא י, ט.

כמבואר בחותם מסכת סוטה, וגם המעלות דדור זה באים כהמשך להדורות שלפני זה, ומקבלים את כל הכחות ואת ריבוי העבודה בתומ"צ מהדורות שקדמו, עד שה"הדלקה" דה"נרות" דדור זה באה כתוצאה מהעבודה וההדרכה דהדור שלפני זה וכו' - ישנו אבל הכח, שלאחמ"כ אבל מיד - תהי' "שלהבת עולה מאליו".

ואדרבה: דוקא העקב שברגל, הדור הכי אחרון, יש בכחו להיות "עולה מאליו" ולהעלות את כל הדורות שלפני זה, עי"ז שהדור האחרון דהגלות נעשה הדור הראשון דהגאולה - הגאולה לכל בני" במשך כל הדורות!

ובפרט שהרועה¹²⁵ אהרן כהן שבדורנו - כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו - הראה בגלוי את אהבתו לכל בני" כולל - "אוהב את הבריות ומקרבן לתורה", ע"י פעולותיו הרבות בהפצת התורה והיהדות והפצת המעינות חוצה [ובפרט ע"פ הידוע¹²⁶ שבדורנו זה אין כאלו ע"ה כבודרות הראשונים, כיון שכיום יש לכאו"א מישראל שייכות וידיעה בתורה

125) שכן נקרא אהרן במקרא מפורש, "שלשת

הרועים" (זכרי' יא, ת. וראה תענית ט, סע"א).

126) ראה תו"א מקץ מא, א. סה"מ תקס"ח ח"ב

ס"ע תרמט ואילך.

אצטו,
ד"ר זמו"ר האו נאמטן אלאק"ט
חורט אלאו דדור
* * *

אק"ד
vstv ען טוכט חר, זכורט דדאלאק"ט
כ, ור"ן ז אלו דאקער פראפ
דקער צ"ט אלוו v, א"א
* * *

אק"ד
ור"ן ז, i דדאלאק"ט
כ - אלאק"ט - טרכ חטט אלוו דדאלאק"ט
דקער צ"ט אלוו v, א"א

^

זן ז דזעלטע ווערטער ווערן ארא נאמטן אקאס טק